

WSPOMAGANIE ROZWOJU KONCENTRACJI I UWAGI DZIECKA

Według większości badaczy uwaga dziecka rozwija się w sposób samorzutny, co oznacza, że bardziej zależy od temperamentu i procesów dojrzewania niż wpływów zewnętrznych. Praktyka wskazuje jednak, że wiele aspektów środowiska, w jakim żyje dziecko, ma znaczenie dla rozwoju jego uwagi i pamięci. Stwierdzono lepsze osiągnięcia szkolne u dzieci stymulowanych w rozwoju poznawczym poprzez takie formy, jak: czytanie przed snem, wyjaśnianie doświadczanych zdarzeń, zachęcanie do rozmów, celowe wzbogacanie doświadczeń dziecka.

Uwaga dziecka rozwija się od bieguna przypadkowości ku intencjonalności. Dla wczesnego dzieciństwa charakterystyczna jest uwaga mimowolna. Jest ona wyzwalana i utrzymywana poprzez odbieraną zmysłami atrakcyjność przedmiotów i zjawisk w otoczeniu: ich barwę, dźwięk, ruch. Natomiast uwaga dowolna (zależna od woli i wyznaczonego celu) bazuje na relacji z drugim człowiekiem, jest zjawiskiem dzielonym przez dwoje ludzi np.; rodzica i dziecko, nauczyciela i dziecko. Uwaga dowolna zaczyna dominować od 6 roku życia. Umiejętność zarządzania własną uwagą pozwala dziecku na samodzielne rozróżnianie znaczących społecznie zadań i ważnych dla niego czynności.

Proces rozwoju uwagi jest stymulowany i ćwiczony m.in. w zabawie rodzica z dzieckiem.

Oto propozycje zabaw i ćwiczeń do wykorzystania w domu:

- „Dotyk”. Dwie osoby siedzą jedna za drugą. Jedna osoba pisze na plecach drugiej znaki, figury geometryczne itp., druga odgaduje i otrzymuje punkt za każdą poprawną odpowiedź. Następuje zamiana ról. Na koniec liczymy uzyskane punkty.

- „Detektyw”. Jedna osoba z zawiązanymi oczami wyciąga przed siebie dłonie. Druga osoba wkłada w nie przygotowany przedmiot. „Detektyw”, dotykając przedmiot i manipulując nim, stara się odgadnąć, co to jest. Po udzieleniu odpowiedzi, otwiera oczy i sprawdza. Podczas zadania możemy zadawać pytania: Co to jest i z jakiego materiału jest zrobione? Do czego podobny jest ten przedmiot? Jaki ma kształt? Jaki ciężar?

- „Podobieństwa”. Należy przygotować kilka przedmiotów o cechach wspólnych, np.: 2 zabawki z pluszu, 2 piłeczki, 2 prostokątne klocki z drewna. Dziecko z zawiązanymi oczami otrzymuje dwa przedmioty. Dotyka je i manipuluje nimi. Odpowiada na pytanie: w czym te przedmioty są podobne?

- „Bliźniaki”. Dziecko z zawiązanymi oczami rozpoznaje dotykiem pary przedmiotów podobnych, a różniące się w detalach, np.: kawałki tkanin różnej grubości, guziki różnej wielkości, kredki różnej długości.

- „ Słuchanie ciszy”. Z zamkniętymi oczami siedzimy w ciszy i próbujemy usłyszeć wszystkie dźwięki, odgłosy jakie do nas dochodzą i je zapamiętać. Po chwili otwieramy oczy i rozmawiamy o tym, co kto usłyszał.
- „ Fabryka dźwięków”. Należy przygotować pomoce, które posłużą do wydawania dźwięków, np.: dzwonek, papier do darcia, butelka z wodą do przelewania, drewniana kulka do toczenia. Dziecko siedzi odwrócone plecami i słucha dźwięków, stara się zapamiętać , co usłyszało. Następnie sprawdzamy czy poprawnie rozpoznało odgłosy.
- „ Rozpoznawanie odgłosów i wskazywanie właściwej ilustracji”. Można korzystać z programu „ Co to? Kto to?”, „Lotto Misia Plum”.
- „ Znikające przedmioty”. Potrzebne są małe przedmioty: zabawki, przybory szkolne w ilości od 3 do 8 w zależności od wieku i stopnia uwagi dziecka. Przedmioty ułożone są na jednolitym tle. Dziecko przygląda się przedmiotom i stara się je zapamiętać. Następnie zamyka oczy, a w tym czasie znika przedmiot, a dziecko musi powiedzieć co zostało zabrane. Można zwiększać liczbę znikających przedmiotów - dwa, trzy.
- „ Zmiana”. Rozkładamy na tkaninie lub arkuszu papieru zestaw złożony z różnych przedmiotów, np.: 3 ołówki, 4 klocki, 2 mini maskotki. Prosimy , aby dziecko przyjrzało się i zapamiętało przedmioty oraz gdzie są umieszczone (z prawej strony, z tyłu, z boku....). Podczas , gdy dziecko odwraca się plecami dokonujemy zmiany w ustawieniu elementów. Następnie dziecko zgłasza zauważone zmiany.
- „ Rób to samo, co ja”. Naśladowanie sekwencji ruchów.
- „ Kalambury”. Pokazywanie gestem, ruchem czynności i ich odgadywanie. Zamiana ról.
- „ Ciągi percepcyjne”. Należy przygotować klocki różnych wielkości, kształtów, kolorów. Każda osoba z pary ma taką samą ilość przedmiotów. Dorosły układa klocki w dowolnej kolejności. Dziecko obok zbudowanego ciągu układa identyczny. Początkowo należy szeregować w poziomie, następnie można przejść do układania elementów jeden na drugim.
- „Labirynty”. Prowadzenie linii w ograniczonym polu i do wskazanego punktu.
- „ Różnice”. Wskazywanie różnic na dwóch podobnych ilustracjach.
- „ Łączenie punktów”. Łączenie liniami punktów oznaczonych kolejnymi cyframi.
- „ Gwiazdka”. Dziecko szuka i zaznacza kredką wszystkie gwiazdki wśród wielu innych znaków graficznych przedstawionych na kartce .
- „ Brakujące elementy”. Dziecko ogląda ukończony rysunek np.: psa. Następnie uzupełnia – dorysowuje to, czego brakuje na niedokończonych portretach zwierzątko.